



2018-02-15

Förslag

REMISSYTTRANDE

Handläggare:

Mikael Engström

tel. dir: 076 643 96 70

Shula Gladnikoff

tel. dir. 076 643 96 73

Diarienummer TRN 2017-0055

registrator@sll.se

Tillväxt- och regionplaneförvaltningen

Förslag till Godsstrategi för Stockholmsregionen.

Gemensamt remissvar från Stockholm Nordost

Stockholm Nordost (Danderyd, Norrtälje, Täby, Vallentuna, Vaxholm och Österåker) är ett samarbete om bland annat gemensamma prioriteringar och yttranden om regionala tillväxtfrågor. Nordostkommunerna har lämnat gemensamma yttranden inför bland annat Länsplan och Nationell plan för transportsystemet 2018-2029 samt om RUF5 2050.



Bakgrund

Tillväxt- och regionplaneförvaltningen har på uppdrag av landstingsfullmäktige i budget för 2017 initierat arbetet med att ta fram en regional godsstrategi med fokus på omlastning och ny teknik. Ett förslag till Godsstrategi för Stockholms län har skickats ut på remiss den 21 december 2017 - 2 mars 2018. Förslaget har utarbetats med deltagande från kommuner, Länsstyrelsen, Trafikverket, hamnbolag, transportörer, akademi m.fl. och remissen är nu utskickad till aktörer inom offentliga och privata sektorn.

Godsstrategin syftar till att nå en regional samsyn om de viktigaste regionala utmaningarna med de ökade godstransporterna och hur regionens aktörer tillsammans ska hantera dessa.

Den regionala godsstrategin för Stockholms län avses bli vägledande för aktörer i regionen och ha status som planeringsunderlag enligt plan- och bygglagen. Den ska också bidra till genomförandet av RUF 2050.

Frågor som Tillväxt- och regionplaneförvaltningen önskar svar på är:

1. Saknas utmaningar för godstransporter?
2. Är de strategiska områdena för utveckling av godstransporter i Stockholms län lämpliga?
3. Saknas insatser inom de sju handlingsområdena?
4. Hur kan ni som aktörer i Stockholmsregionen bidra till genomförandet?

I

Yttrande från Stockholm Nordost

1. Sammanfattning

Stockholm Nordost är positiv till att landstinget har utarbetat ett förslag till godsstrategi för Stockholmsregionen. Nordostkommunerna instämmer i huvudsak i Tillväxt- och regionplaneförvaltningens (TMF) beskrivning av att den ekonomiska tillväxten, befolkningstillväxten och det ökade byggandet av främst bostäder och infrastrukturobjekt i länet, tillsammans med exempelvis ökande e-handel, ökar utmaningarna dels vad gäller framkomlighet i trafiksystemet och dels förutsättningarna för att minska miljöpåverkan både lokalt och i frågan om klimatutmaningen. Till det kommer en ökning av ”nyttotrafiken”, vilken är en förutsättning för en ekonomiskt framgångsrik region.

Stockholm Nordost anser att det är viktigt med hög tillgänglighet i transportsystemet och att framkomligheten både för gods och näringslivets övriga transporter är högt prioriterade. En tillgänglighet som dock samtidigt behöver avvägas mot regionens ökade behov av persontransporter och som därför ställer krav på en nödvändig utbyggnad av regionens transportinfrastruktur. Detta gäller både för kollektivtrafik och för övrig vägtrafik.



2. Utmaningar för godstransporter

Kapacitet och framkomlighet

Fyra utmaningar har angetts

- Nordostkommunerna anser att utmaningen ”att hantera kapacitets- och framkomlighetsproblem i en växande region” är högt prioriterad och att det därför är viktigt att främst Trafikverket och Stockholms läns landsting avsätter ytterligare resurser för att, i större omfattning än idag, utreda och klargöra vilka åtgärder som behövs och kan genomföras inom trafiksystemet på både kort och lång sikt.

Frågan om tillräckliga resurser i form av investeringsmedel och arbetskraft är en tydlig utmaning för att klara planering, underhåll, åtgärda ”flaskhalsar” som förbättrade korsningar, på - och avfarter samt för att bygga ut viktiga länkar och stråk.

- Förslaget om att ”reglera och prioritera mellan person- och godstransporter” kan bli alltmer nödvändigt ju sämre trafiksystemet i länet klarar kapaciteten och framkomligheten. Detta behöver emellertid vägas mot nödvändigheten av framkomlighet för näringslivets övriga transporter liksom för kollektivtrafik och övriga persontransporter.
- Att ”reservera markytor både för dagens- och framtida behov, för logistikfunktioner och för att säkerställa framkomlighet för godsflöden” är en fråga som i huvudsak berör kommunerna. Här finns i vissa fall konflikter mellan kommunernas planering för bebyggelseutveckling, främst för bostäder i relativt goda kommunikationslägen och de behov som finns av en transportinfrastruktur som ofta är av riksintresse eller stor betydelse för regionen.

Kommunerna hanterar därför denna fråga i sin översiktsplanering. Frågan är emellertid ofta av mellankommunal eller regional karaktär. Stockholm Nordost stödjer därför att Landstinget avser att arbeta vidare med frågan och Stockholm Nordost avser att studera nuläge och sektorns kommande behov.

Urbanisering och förtätning

Med en ökad befolkning och tätare städer uppstår utmaningar för regionen i fråga om stadsutveckling, god urban miljö och att säkerställa framkomlighet. I godsstrategin identifieras därför åtta utmaningar för att säkerställa framkomligheten i trafiksystemet. Stockholm Nordost instämmer i analysen. Bland de uppräknade utmaningarna anser Stockholm Nordost att den troligen största utmaningen är de ökade bygg- och anläggningstransporterna och underhåll och utbyggnad av transportsystemet, vilket medför temporära men stora störningar av transportsystemet.

Vad gäller stråk för farligt gods är det viktigt att föra en bättre dialog med kommunerna för att kunna väga behovet av framkomlighet mot t.ex. stadsutveckling. Exempelvis behöver lokaliseringen av målpunkter för farligt gods löpande ses över.



Systemeffekter och styrning för hållbar utveckling

De nio identifierade utmaningarna avser i huvudsak behov av styrmedel utifrån hållbarhetsperspektivet - ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet. En del av dessa verktyg ligger på nationell nivå eller EU-nivå.

Stockholm Nordost instämmer i att i den mån styrmedel är nödvändiga behövs en tydlig politisk inriktning ”för att aktörerna tryggt ska kunna investera hållbart”.

Nordostkommunerna stödjer särskilt den sistnämnda utmaningen att ”Transportsystemet ska skapa och upprätthålla möjligheter för människor att bo på olika platser. Därför måste både stadens, landsbygdens och skärgårdens behov av godstransporter tillgodoses.”

Bland utmaningarna anges också att ”Teknikutvecklingen kan få oönskade effekter, exempelvis ökade utsläpp som en följd av effektivare och billigare transporter, vilket gör att utvecklingen kanske måste kombineras med nya regelverk.” Stockholm Nordost anser att detta är en olämplig formulering. Teknikutvecklingen bör istället lyftas fram som en möjlighet och förutsättning för att på ett hållbart sätt klara morgondagens transporter i ett hållbart system.

3. Strategisk inriktning

Strategiska områden

Stockholm Nordost har inga invändningar mot de tre strategiska områden som anges i godsstrategin. En viktig inriktning är att öka kännedomen bland aktörer och beslutsfattare om systemeffekter av lokaliseringsfrågor, ny infrastruktur eller regelförändringar/styrmedel. Till det behöver läggas mer kunskap om godsflöden och ny teknik.

Godsstrategin behöver visa på samordningen med Trafikverkets år 2015 remitterade plan ”Funktionellt prioriterat vägnät för Stockholms län” och ”Framkomlighetsprogram för Stockholms län”

För att genomföra godsstrategin är det viktigt att en regional aktör tar ett tydligt helhetsansvar för strategin, kan driva godsfrågorna i regionen samt ge kommunerna stöttning och vägledning.

Handlingsområden för genomförande

Det är positivt att förslaget till strategi föreslår ett antal handlingsområden för genomförande. Stockholm Nordost saknar däremot en mer konkret genomförandedel där insatserna inom varje handlingsområde beskrivs och prioriteras. En genomförandedel behöver också, efter ytterligare samråd med berörda aktörer, tydligare visa på vilka som bär huvudansvaret och vilka som bör ingå i samverkan för de olika insatserna i genomförandet. Det är därför viktigt att landstinget tillsammans med regionens aktörer inom området utvecklar kunskap, samverkar och hittar smarta lösningar.

Samverkan, planering och styrning.

Under detta handlingsområde vill Nordostkommunerna särskilt understryka behovet inom den föreslagna insatsen om ”samverkan mellan kommunerna och skapa



”samverkan och erfarenhetsutbyte mellan näringsliv, kommuner, region, stat och universitet”. Stockholm Nordost anser att det behöver framgå än tydligare, främst vad gäller utvecklingen av ny teknik att samverkan byggs upp med akademierna och forskningen, med det privata näringslivet, men också med omvärlden.

Infrastruktur för godstransporterna i regionen

Nordostkommunerna stödjer prioriteringen att säkerställa kajlägen för att möjliggöra transporter via vattenvägar. Kommunerna anser att också kajlägen för omlastning av gods till skärgården ska säkerställas.

Under detta handlingsområde behöver det läggas till att vägsystemet behöver stödja transporter till och från hamnar.

Effektiv logistik

Stockholm Nordost instämmer i skrivningen i förslaget till regional godsstrategi kring lösningar för en effektiv logistik som omfattar insatser som är inriktade på innovativa lösningar, planering och ett effektivt resursutnyttjande.

Teknik och innovation

Detta är bra att ett av de fem handlingsområden som tas upp i godsstrategin handlar främst om att stödja teknisk utveckling och innovation samt att anpassa regler och använda styrmedel för att styra mot uppsatta mål. Som konstateras längre fram i strategin ”Teknikutvecklingen och digitalisering bidrar till en effektiv resursanvändning av transportsystemet”.

Stockholm Nordost ser detta handlingsområde som högt prioriterat och konstaterar att ny teknik som självkörande bussar och avancerade system för hantering av ”fyllnadsgrad” för godstransporter redan har börjat användas. Nordostkommunerna föreslår att godsstrategin i beskrivningen av trender redovisar en fördjupad genomgång av framtida tekniker för att öka kunskapen och för att kunna möta och underlätta för införandet av ny teknik som stödjer ett effektivt och hållbart transportsystem.

Ökad kunskap

Stockholm Nordost ställer sig bakom inriktningen i handlingsområdet om att insatser behöver genomföras för att öka tillgången till kunskap och forskning som förbättrad statistik och att öka och tillvarata den forskning och utveckling som bedrivs inom högskolorna och näringslivet.

4. Beskrivning av nuläge, prognos och trender

I rubricerade kapitel konstateras bl.a. att ”Koncentrationen av arbetsplatser och verksamheter ökar främst i länets centrala delar.” Utan resurseffektiv planering och styrmedel väntas detta medföra ökad trängsel i transportsystemet”. Vidare konstateras att det därför krävs satsningar för ”ett effektivare nyttjande av infrastrukturen, planera- och bygga bort kapacitets- och framkomlighetsproblem i transportsystemet samt koppla bostadsbyggandet i allt större utsträckning till infrastruktur- och kollektivtrafiksatsningar”.

Stockholm Nordost understryker i detta sammanhang vikten av principen i RUF5 om ”Sammanlänkade regionala stadskärnor”. Det är viktigt att i strategin tydligare visa på behovet av att avlasta länets centrala delar genom att stödja utvecklingen av de yttre



regionala stadskärnorna vilket förutsätter förbättrade och/eller utbyggda tvärförbindelser både för person- och godstransporter. Förbättrade tvärförbindelser och mer effektiv logistik avlastar trafiksystemet in mot de mer centrala delarna av regionen. För nordostkommunernas del är det viktigt med en avlastning av E18 främst genom Danderyd och Täby. Kapaciteten på Norrortsleden är redan idag otillräcklig och behöver ökas för att säkra framkomligheten både för kollektivtrafik, gods och biltrafik.

Marktransporterna till och från Arlanda har särskild betydelse både på regional och nationell nivå då flygplatsen är en viktig transportnod för både mot omvärlden samt nationellt och regionalt. I ett lokalt perspektiv sker i den omgivande och expanderade flygplatsstaden Airport City Stockholm även en fortsatt kraftig expansion av verksamheter för logistik och spedition. I ett delregionalt sammanhang innebär en avgrening av Roslagsbanan till Arlanda med en koppling till Märsta också en viktig länk för att skapa en ökad tillgänglighet mellan de regionala stadskärnorna Täby centrum-Arninge och Arlanda-Märsta och som även bidrar till en avlastning av - och redundans för - trafiken på E4:an med den hårt belastade sträckan Häggvik-Arlanda.

I figur 1 sid 20 beskrivs i kartform gods- och logistikstrukturen i Stockholms län. Enligt uppgift från Tillväxt- och regionplaneförvaltningen har kartan utarbetats före remissomgången för RUFS 2050. Markeringen av Rosenkälla för ”varuhanterande verksamheter” kommer därmed i enlighet med önskemål från Stockholm Nordost att tas bort tills godsstrategin färdigställs.

I figur 6 sid 26 visas årsdygnstrafik för tung trafik år 2015 för infartsleder till Stockholms län. Nordostkommunerna anser att en komplettering behövs med motsvarande uppgift för de större tvärförbindelserna i länet. Här är det bl.a. önskvärt med en prognos för effekterna för godstransporterna och vägsystemet av en utbyggd Östlig förbindelse.

5. Nordostsektorns bidrag som aktör i genomförandet?

Stockholm Nordost avser att delta i landstingets fortsatta samverkan med regionala aktörer kring genomförandet av godsstrategin. Vad gäller frågan om att ”reservera marktytor både för dagens- och framtidens behov för logistikfunktioner” så kommer denna fråga fortsatt att hanteras inom kommunernas översiktsplaner. Stockholm Nordost avser därutöver att gemensamt genomföra en studie av nuläge och sektorns kommande behov vad gäller gods och logistikfunktioner.

Andra exempel på frågor som berör genomförandet av godsstrategin är att Stockholm Nordost har utarbetat en gemensam strategi för näringslivsutveckling och att Österåkers kommun planerar för att genomföra en handelsutredning.

Nordostsektorns kommuner planerar för ett ökat och tätare bostadsbyggande främst inom goda kollektivtrafiklägen, med avsikt att ett ökar resande med kollektivtrafik ska kunna minimera belastningen på vägtrafiksystemet. Detta är bland annat en effekt av Sverigeförhandlingen.

För kommunerna inom Stockholm Nordost

Stockholm Nordost!



Danderyds kommun + Norrtälje kommun + Täby kommun + Vallentuna kommun + Vaxholms Stad + Österåkers kommun

Olle Reichenberg
Ordförande Stockholm Nordost 2018
Kommunstyrelsens ordförande i Danderyd